

Hoe proefdieren lijden aan de VUB

Een onderzoeksrapport van GAIA

Dit rapport bevat de resultaten van ons undercover onderzoek dat we in 2016 voerden aan de Vrije Universiteit van Brussel, één van de meest gerenommeerde onderzoeksinstellingen in België.

Tussen maart en juni 2016 werkte een undercover onderzoeker in opdracht van GAIA als dierenverzorger in het Animalarium van de Vrije Universiteit Brussel.

Voor de allereerste keer wordt het ernstige dierenleed waaraan proefdieren in een Belgische universiteit onderworpen worden, openbaar gemaakt. De VUB faalt in haar aanpak om het lijden van de dieren die ze onder haar hoede heeft tot een absoluut minimum te beperken. Algemene nalatigheid, zelfgenoegzaamheid, onverschilligheid en een gebrek aan consideratie voor het welzijn, de nazorg en de algemene toestand van de aanwezige dieren zijn gemeengoed. De gevolgen voor de dieren zijn nefast: meer pijn, meer stress, meer dierenleed.

In het Animalarium van de VUB lijden proefdieren in werkelijkheid veel meer dan vooropgesteld of aangegeven wordt in de testen waarvoor ze gebruikt worden, ten gevolge van onvoldoende nazorg, een slechte wondbehandeling en een gebrekkige opvolging.

Achtergrondinformatie

GAIA's undercover onderzoeker werkte gedurende 3 maanden als dierenverzorger in het Animalarium van de Vrije Universiteit Brussel (Academisch gebouw op de Jette Campus). Het Animalarium staat ten dienste van verschillende biomedische onderzoeksafdelingen aan de universiteit. Tal van onderzoeksgroepen en individuele onderzoekers zijn verantwoordelijk voor de proefdieren: muizen, ratten, konijnen en (mini)varkens. Sommige dieren worden ter plaatse gekweekt, andere worden internationaal aangekocht en naar België getransporteerd door wereldwijde toeleveranciers zoals Charles River of Envigo (het voormalige Harlan Laboratories). Spin-off bedrijfjes binnen sommige onderzoeksafdelingen hebben een financiële en praktische onderzoeksovereenkomst met de VUB.

Dierproeven aan de VUB

Het Animalarium van de VUB huisvest en houdt dieren die door verschillende medische en biologische onderzoeksafdelingen van de universiteit gebruikt worden. Het gaat hoofdzakelijk over muizen, ratten en (mini)varkens. Een greep uit de experimenten waarvoor de dieren ingezet worden;

Varkens worden ingezet voor kanker- en vruchtbaarheidsonderzoeken, waarbij gebruik gemaakt wordt van MRI-scans. Daarvoor worden katheders ingeplant. Biggen worden op wrede wijze onthoofd om cellen te oogsten voor diabetesonderzoek.

Muizen worden ingezet voor 'overlevingsonderzoek'. Daarbij spuiten de wetenschappers kankercellen in om de groei van tumoren – soms vele malen groter dan de dieren zelf – te kunnen opvolgen en na te gaan hoe snel de dieren sterven.

Ratten worden gebruikt bij invasieve hersenexperimenten om de ziekte van Parkinson bij mensen na te bootsen. Bovenop de chirurgische ingrepen worden bij de ratten ook elektrodes ingeplant die de hersenactiviteit meten. Daarvoor ondergaan de dieren een stereotactische ingreep, waarbij de kop wordt vastgeschroefd in een toestel.

Muizen worden gebruikt in onderzoeken naar angststoornissen en depressie waarbij ze gedwongen worden om wrede en achterhaalde proeven af te leggen. Zo worden ze bijvoorbeeld in water gedropt en gedwongen om te blijven zwemmen. Of ze worden in een labyrint geplaatst, aan hun staart opgehangen of angstig gemaakt in donkere of lichtrijke doosjes en met geluiden.

Sommige konijnen, die er bijzonder slecht aan toe zijn, omdat ze een jaar eerder gebruikt werden voor hartexperimenten, zijn zo uitermate fragiel, angstig en gestresseerd dat de minste activiteit zoals hen verplaatsen of hun kooien verschonen, hen fataal wordt. Sommige dieren waren reeds op deze manier gestorven.

GAIA heeft een omvangrijk onderzoeksrapport opgesteld waarin de talloze vaststellingen van de onderzoeker die minutieus op beeld en papier werden bijgehouden, zijn opgenomen. Een summiere greep uit zijn bijzonder verontrustende bevindingen;

- We troffen gevallen aan van ernstig verwaarloosde dieren waarbij amper rekening gehouden wordt met dierenwelzijn. Dieren worden slecht of onvoldoende verzorgd en krijgen geen medicatie om hun leed te verzachten. In een aantal gevallen laat ook de nazorg sterk te wensen over. Zelfs de basisbehoeften van de proefdieren worden ternauwernood vervuld: ze kregen onvoldoende water en voedsel en teveel dieren zaten samen in één enkele kooi wat leidde tot kannibalisme
- Dieren werden dood aangetroffen in hun kooi of waren er zo erg aan toe, dat ze dringend medicatie nodig hadden om hun pijn te verlichten. Sommige

onder hen hadden grote open wonden die onmiddellijk verzorgd moesten worden. Zo stierf een varken aan complicaties door bloedvergiftiging ten gevolge van een geïnfecteerde sonde

- Muizen met dwangneurotisch, stereotiep gedrag werden door de verantwoordelijke onderzoekers omschreven als 'te verwachten', 'OK', of 'geen enkel probleem'
- Nalatigheid vanwege de hoofddierenarts die verantwoordelijk is voor de proefratten, -muizen en -konijnen, goed wetende dat onderzoekers de zorg voor hun dieren onvoldoende ernstig namen en dit moesten bijsturen
- Gebrekkige expertise, grove fouten en het nalaten van het humanaan doden van terminaal zieke dieren
- Het gebruik van niet-toegestane, wrede of ethisch ontoelaatbare dodingsmethodes bij het onthoofden van biggetjes en nek breken van muizen
- Een inspectie vond plaats toen onze onderzoeker aan het werk was. Maar omdat de inspectie op voorhand aangekondigd werd, brachten vele onderzoekers tijdig de nodige correcties aan
- Veronachtzaming, gebrek aan kennis of te weinig inspanningen om na te gaan of er alternatieve, proefdiervrije onderzoeksmethodes beschikbaar zijn

GAIA, eist dat de bevoegde Brusselse Staatssecretaris voor Dierenwelzijn, Bianca Debaets, de praktijken, talrijke mankementen en wetsinbreuken in het Animalarium van de VUB grondig, onafhankelijk en officieel laat onderzoeken. De dierenrechtenorganisatie eist tevens dat de vergunning van de VUB om dierproeven uit te voeren minstens opgeschort wordt.

Waarom undercover?

Omwille van een chronisch gebrek aan transparantie bij overheidsinstellingen en -instituten, zijn undercover onderzoeken de enige manier om aan accurate en betrouwbare informatie te geraken over de realiteit van het dierenleed dat dierproeven veroorzaken. In zijn campagnes heeft GAIA al vaker duidelijk gemaakt dat dierproeven in België nog steeds in een waas van mysterie gehuld zijn. Onderzoekers moeten in onvoldoende mate verantwoording afleggen waardoor veel informatie over de graad van pijn en lijden dat dieren wordt aangedaan, nooit bekend gemaakt wordt.

De bevolking heeft recht op volledige en juiste informatie over de experimenten waarvoor dieren gebruikt worden aan de VUB.

De graad van pijn, lijden en angst van labodieren wordt onderschat of de betrokkenen zijn onvoldoende in staat het pijnniveau correct in te schatten. Enerzijds is er het lijden dat vooropgesteld en verwacht wordt ten gevolge van de dierproeven, anderzijds is er het lijden dat veroorzaakt wordt door

nalatigheid, gebrekkig dierenwelzijn (ontoereikend eten en drinken wat toch een basisbehoefte is), de laksheid om voldoende nazorg te voorzien en onverschilligheid. In die omstandigheden heerst normvervaging.

Proefdiergebruikers herhalen keer op keer dat de proefdieren prima verzorgd worden, hun lijden tot een minimum beperkt wordt en zij zich strikt aan de wettelijke normen houden. Dit rapport bewijst dat de realiteit althans aan de VUB anders is dan hetgeen zij voorspiegelen. Het zou ons zeer verbazen mocht de VUB een alleenstaand geval zijn. Of eenmalige én aangekondigde controles de bevoegde inspectiedienst Dierenwelzijn in staat stellen een volledig beeld van de omvang van de pijnpunten en mankementen te verkrijgen, is uiterst twijfelachtig. Ook voor de terreinonderzoeker van GAIA was dat niet mogelijk. Zijn undercover vaststellingen leveren minstens sterke indicaties op dat er heel wat misloopt met het proefdierenwelzijn aan de VUB.